

Nd.

547. Frumvarp

til laga um verkamannabústaði.

(Eftir 2. umr. í Nd.).

1. gr.

Stofna skal byggingarsjóði í kaupstöðum, til þess að lána til að reisa íbúðir handa verkafólki (almennum verkamönnum og sjómönnum og starfsmönnum ríkis og bæjarfélaga), enda hafi verið færð rök að því, að dómi atvinnuáráðherra, að þörf sje slíkrar opinberrar aðstoðar.

2. gr.

Nú er stofnaður byggingarsjóður samkvæmt 1. gr., og aflast honum þá fje sem hjer segir:

1. Ríkissjóður leggur í sjóðlun árlega upphæð, sem svarar til 2 króna fyrir bvern íbúa kaupstaðarins, í fyrsta skitti 1930.
2. Bæjarsjóður leggur í sjóðinn árlega upphæð, sem svarar til 2 króna fyrir hvern íbúa kaupstaðarins, í fyrsta skitti 1930.
3. Ennfremur getur sjóðurinn tekið lán til útlánastarfsemi sinnar. Lánin ábyrgist ríkissjóður og bæjarsjóður í jöfnum hlutföllum.

3. gr.

Byggingarsjóður veitir lán til fjelaga verkamanna í kaupstöðum, sem reist eru á samvinnugrundvelli, til þess að koma upp íbúðum fyrir verkamenn.

Lán þessi skulu veitt gegn 1. veðrjetti í búsum og trygð með veðskulda-brjefi fyrir hverja íbúð, er nemi í fyrstu alt að 85% af því verði, sem hún kostar uppkomin, og ávaxtist og endurborgist með jöfnum greiðslum, þannig að árlegt gjald sje 5% af allri lánsupphæðinni í 42 ár.

4. gr.

Byggingarsjóðurinn skal jafnan vera í handbæru fje í banka eða spari-sjóði, þar sem ávaxta má fje ómyndugra, að svo miklu leyti sem honum er ekki varið til útlána.

5. gr.

Byggingarfjelög verkamanna hafa rjett til að fá lán úr byggingarsjóði samkv. 3. gr., ef þau fullnægja eftirfarandi skilyrðum:

1. að byggingarfjelagið komi upp byggingum fyrir verkamenn.
2. að húsin sjeu gerð úr varanlegu efni, með tveggja og þriggja herbergja íbúðum auk eldhúss, með venjulegum nútímapægindum og sjerstöðkum bletti handa hverri íbúð, en að öðru leyti sje fyrirkomulag bygginganna samþykkt af atvinnumálaráðuneytinu.
3. að fjelagsmenn sjeu fjárráða verkafólk (sbr. 1. gr.) á sjó og landi, heimilisfast innan kaupstaðarins, og hafi eigi haft yfir 5000 króna árstekjur, miðað við meðaltal 3 síðustu ára, er þeir gerast fjelagsmenn, nje yfir 5000 kr. eignir.
4. að íbúðirnar sjeu falar fjelagsmönnum til kaups fyrir það verð, sem þær kosta byggingarfjelagið, gegn a. m. k. 15% útborgun, og með sömu lánskjörum á eftirstöðvum kaupverðsins sem fjelagið nýtur hjá byggingarsjóði.
5. að byggingarnar sjeu reistar á lóðum, sem kaupstaðirnir eða ríkið eiga eða leigja, og sje ársleigan metin reglulega á 5—10 ára fresti. Þegar um sambyggingu er að ræða, skal lóðarleigunni jafnað niður eftir eignarblutföllum í byggingunni.
6. að ákveðið sje í samþykktum fjelagsins, að enginn, sem keypt hefir íbúð af fjelaginu, megi selja hana, nema stjórn byggingarfjelagsins hafi áður

hafnað forkaupsrjetti fjelagsins vegna, og ekki framleigja nema með leyfi stjórnar fjelagsins. Söluverð slíkrar íbúðar má ekki vera hærra en síðasta kaupverð hennar, að viðbættu virðingarverði þeirra endurbóta, sem á hafa verið gerðar eftir að síðasta sala fór fram, en að frádraginni hæfilegri fyrningu, hvorttveggja samkvæmt mati dómkvaddra manna. Sje um framleigu að ræða, ákveður stjórn fjelagsins, hve há leigan megi vera, og miðast hún við raunverulegan kostnað eiganda, samkv. mati, af íbúðinni eða hluta hennar, sem leigður er.

7. að settar sjeu reglur í reglugerð, sem staðfest sje af atvinnu- og samgöngumálaráðuneytinu, um viðhald húsanna, og skal stjórn fjelagsins hafa eftirlit með því. Þegar um sambyggingu er að ræða, skal kostnaður við viðhald húsanna hið ytra lagður á bygginguna í heild, en síðan jafnað niður á eigendur eftir eignarhlutföllum þeirra í byggingunni, en viðhald hið innra á hverri íbúð skal hún bera. Um sameiginleg tæki innanhúss í sambyggingu, svo sem leiðslur allar og hitunartæki, fer eftir því, sem segir í reglugerðinni.
8. að stjórn byggingarsjóðsins hafi fallist á samþykktir fjelagsins og það fullnægi að öðru leyti skilyrðum þeim, sem atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið setur fyrir viðurkenningu slíkra fjelaga.

6. gr.

Í stjórn byggingarsjóðs hvers kaupstaðar skulu vera 3 menn. Sjeu tveir þeirra kosnir með hlutfallskosningu af hlutaðeigandi bæjarstjórn til 4 ára í senn, en einn skipaður af atvinnu- og samgöngumálaráðuneytinu til jafnlangs tíma, og er hann formaður sjóðsstjórnarinnar. Stjórnin hefir á hendi allar fjárreiður sjóðsins, lántökur og lánveitingar úr honum samkvæmt reglugerð, er atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið setur. Greiðast laun hennar úr ríkissjóði og ákveður atvinnumálaráðherra þau.

7. gr.

Ársreikningar byggingarfjelags skulu ætíð lagðir fyrir stjórn byggingarsjóðs til athugunar, og getur hún krafist allra skýrslna um hag og rekstur fjelagsins, meðan nokkuð stendur eftir af láni því, er veitt hefir verið til bygginganna.

Ríkisstjórnin úrskurðar reikninga byggingarsjóðs, en bæjarstjórn kys tvo endurskoðendur þeirra með hlutfallskosningu til eins árs í senn.

8. gr.

Nú er ekkert byggingarfjelag til í kaupstaðnum, sem lán fær úr byggingarsjóði, og er þá bæjarstjórn heimilt að ákveða, að bæjarfjlagið komi upp byggingunum, og hefir það þá sömu rjettindi og skyldur sem byggingarfjelög samkvæmt lögum þessum.

9. gr.

Ríkisstjórnin lætur gera fyrirmyndaruppdrætti að húsum verkamanna, bæði sjerbyggingum og sambyggingum, til afnota fyrir byggingarfjelög, er starfa samkvæmt lögum þessum.